

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ "ХРИСТО БОТЕВ"

гр.Ямбол ул."Милин камък" №6, тел/факс: 046/66-94-63; 046/66-95-29

E-mail: pgz@abv.bg

УТВЪРДИЛ
ИНЖ.ТОДОР ТОДОРОВ
ДИРЕКТОР НА ПГЗ

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА
НА УЧЕНИЦИТЕ В ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ

„ХРИСТО БОТЕВ” – ГР. ЯМБОЛ

ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022г.

*Програмата е приета на Педагогически съвет с Протокол № РД-07-19/07.09.2021г.
и утвърдена със Заповед № РД 09-839/07.09.2021 г. на Директора на ПГЗ*

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Грамотността е значима предпоставка за развитието, както на способностите на отделните индивиди за извършване оценка, анализ и сравнение, така и за общественото развитие като цяло. Липсата на изградени умения за намиране, подбор и оценка на информация от различни източници и незадоволителните способности за четене и писане превръщат младите хора в нискоквалифицирана работна сила, неспособна да се реализира пълноценно на пазара на труда.

В тази връзка на училището като основна образователно-възпитателна институция се възлага отговорността да съдейства за повишаване развитието на грамотност сред подрастващите, но не само чрез осигуряване на качествено образование и професионална подготовка от висококвалифицирани преподаватели, но и чрез активната подкрепа и взаимодействие между училище, семейство, читалища, библиотеки, НПО, институции, с цел формиране на трайни читателски умения и навици у учениците, повишаване мотивацията им за учене и желанието им за четене и придобиване на нови знания.

Програмата за насърчаване и повишаване на грамотността на учениците в професионална гимназия по земеделие „Христо Ботев” – гр. Ямбол е разработена в съответствие с:

- Закон за предучилищното и училищно образование;
- Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността (2014-2020) на МОН;
- Наредбата за приобщаващото образование;
- Стратегията за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020) ;
- Областна стратегия за подкрепа за личностното развитие на децата и учениците в област Ямбол /2019-2020/;
- Общинска програма за стимулиране на дейности и изяви на учениците, свързани със заниманията по интереси в община Ямбол през 2020г.
- Стратегията за развитие на ПГЗ „Христо Ботев”, гр. Ямбол (2020-2024)

2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРОБЛЕМА С НИСКИТЕ НИВА НА ГРАМОТНОСТ

През изминалата учебна 2020/2021 година в гимназията се обучаваха 243 ученици в дневна форма, разпределени в 12 паралелки по професии и специалности, 79 в

задочна форма, разпределени в 3 паралелки и 10 ученици в самостоятелна форма на обучение в 8-ми, 10-ти и 11-ти клас.

Входните и изходни нива по отделните учебни предмети по класове през изминалата учебна 2020/2021 година, се проведеха съобразно установен график чрез тестови изпитвания, анализ на текстове, схеми и чертежи, със средна степен на трудност и включваха разнообразни задачи от затворен и отворен тип.

- Резултатите от входните равнища по БЕЛ на учениците от VIII до XII клас показаха, че същите се справят сравнително добре при решаването на тестови изпитни варианти със задачите със затворен отговор, но съзнателно избягват да работят върху задачи със свободен отговор, да създават аргументативен текст, както и да анализират художествен текст, защото знанията им са хаотични и нетрайни, нямат изградени навици и умения да четат литературните творби и свободно да ги интерпретират. Допускат се сериозни правописни, граматични, пунктуационни и стилистични грешки. При съставянето на писмен текст липсва логическа последователност в изложението, срещат трудности в избора на подходящи думи и изрази, което показва недостатъчен речников запас.

- По ОНГО /История и цивилизация, География и икономика, Етика и право, Философия, Свят и личност/ учениците демонстрираха добри умения при съпоставяне и анализиране на исторически събития, схеми, диаграми, картини, но ограниченият запас от исторически термини им пречи при представяне на информацията. Най-често срещат трудности при анализ на документи и обобщение на исторически факти, при анализ на текстове с географска тематика и употребата на специфичните наименования на географски явления и процеси. Знанията на учениците по предметите от философският цикъл са нетрайни, непоследователни и хаотични. Показват се добри умения за анализ на текстове, но не е овладяна философската терминология.

- Резултатите от направената проверка по природо-математически дисциплини са незадоволителни. У болшинството от учениците липсват изградени навици за учене, не притежават необходимите основни знания по природо-математическите предмети, затрудняват се с терминологията. Демонстрират частични умения за логическо мислене, съобразителност и обоснованост.

- По учебния предмет Биология и здравно образование през изминалия учебен период бяха постигнати добри резултати във всички класове. Добре се овладяваше задължителният учебен материал, учениците се стараеха да усвояват специфичната терминология и да я прилагат в изпълнението на поставените им задачи час или за домашна работа но е необходимо да се работи в посока отстраняване на пропуските

при изоставащите ученици. По-слаби са резултатите по Химия и опазване на околната среда.

- Резултатите по Информатика и информационни технологии за учебната 2020/2021 година показват, че учениците имат необходимите знания по изучаваните модули - определят и идентифицират информационни алгоритми и носители на информация. Разграничават, структурират и подбират основни интегриращи дейности. Познават различни компютърни мрежи и основни услуги в Интернет, но владеят слабо специфичната терминология, имат частични умения за прилагане на логическо мислене, съобразителност и обоснованост, често не дават отговори при задачите с “отворени” въпроси.

Най-обективната оценка за постигнатите резултати от обучението по Български език и литература е държавният зрелостен изпит по БЕЛ в 12 клас. На държавния изпит по БЕЛ се явяват и много ученици, завършили през минали години, но не успели да се дипломират поради получени слаби оценки на матурата. ТЕ не са толкова мотивирани, колкото завършващите и въпреки, че подават заявления, голяма част от тях не се явяват на изпитите. Направения сравнителен анализ на резултатите от ДЗИ па БЕЛ показва, че въпреки завишените стойности те все още са неудовлетворителни, както е видно от Таблица 1:

Таблица 1.

ДЗИ по:	Випуск 2017		Випуск 2018		Випуск 2019		Випуск 2020		Випуск 2021	
	12а+12б+12в		12а+12б+12в		12а+12б+12в		12а+12б+12в		12а+12б+12в	
	Успешно Положили ДЗИ	Среден успех	Успешно Положили ДЗИ	Среден успех	Успешно Положили ДЗИ	Среден успех	Успешно Положили ДЗИ	Среден успех	Успешно Положили ДЗИ	Среден успех
БЕЛ	22	3,22	31	3,21	24	3,21	15	3,22	19	3,23

- Сравнителният анализ на данните показва следното :
- Броят на успешно пожелжилите ДЗИ по БЕЛ през 2021 г отбелязва леко повишение в сравнение с предходните три години, а резултатите от матурите през 2021г. са далеч от желаните.

Извод: Необходима е задълбочен анализ и сериозна методическа работа за подготовката на учениците за ДЗИ по БЕЛ в 12-ти клас за постигането на добри резултати от изпитите.

За първи път през учебната 2020/2021г. бе проведено Национално външно оценяване по БЕЛ и Математика в 10 клас.

От 48 ученици в 10 клас – дневна форма, на изпитите се явиха 43. Резултатите в точки, които постигнаха на НВО по БЕЛ е – най-висок резултат - 26 точки, най-нисък – 11 точки при среден за страната резултат от 22,50 точки.

Стана ясно, че десетокласниците лесно извличат информация от текст и таблица при задачите с избираем отговор, но имат проблем при обработването на информация, когато от тях се изисква свободен отговор. Повечето от учениците знаят речниковото значение на думите. Близко 2/3 от тях са показали, че могат да формулират един или два кратки контрааргумента по дадено твърдение.

На НВО по математика най-високият постигнат резултат е - 23 точки, най-ниският – 12 точки, при среден за страната резултат от 13,84 точки. Задачите по математика проверяваха усвоените знания и придобитите умения за разбиране на понятия, прилагане на математически свойства и теореми и др.

Проведените през предходните години проверки входно равнище на учениците от 8-ми клас по Български език и литература показват ниски нива на функционална грамотност, което е показател, че учениците, които постъпващи в гимназията от основните училища имат големи пропуски в грамотността.

Тези пропуски трудно се преодоляват в рамките на гимназиалния етап тъй като трудностите при четене водят до невъзможност да се вникне в текста и да се разбере неговия смисъл. Така на пръв поглед елементарни задачи се превръщат в трудноизпълними за учениците. Това дава отражение върху целия образователен процес. Липсва стремеж за постигане на трайни знания и въпреки консултациите и индивидуалната работа резултатите са далеч от желаните.

Причините за това са няколко:

- У учениците липсват изградени умения и навици за четене на текстове и урочни статии, за вникване в съдържанието и условията на поставените задачи.

- Налице са съществени пропуски трупани в продължение на години още в основната степен на образование

- Слабата мотивираност за учене, превърнала се в тенденция сред учениците

- Липсата на заинтересованост от страна на родителите за образователните постижения на децата им

- Допускането на голям брой отсъствия по уважителни и по неуважителни причини, което нарушава последователността в учебния процес по предмети

3. ПОЛИТИКА НА ГИМНАЗИЯТА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА

3.1. Основни цели за повишаване на грамотността на учениците в ПГЗ

- Създаване на благоприятна училищна среда за насърчаване на четенето и развитие на грамотността за засилване интереса и мотивацията на учениците за усъвършенстване на техните знания, умения и компетентности

- Набелязване на приложими мерки за повишаване нивата на грамотност, съобразени с особеностите на учениците в Гимназията чрез:

- ✓ оценка нивото на грамотност;
- ✓ оптимизиране на учебните програми;
- ✓ квалификация на учителите;
- ✓ ангажираност и диалогичност между всички участници в образователния процес – училище, семейство, психолози, НПО с цел преодоляване на социалната и етническа неравнопоставеност и дигиталната некомпетентност.

3.2. Дейности за повишаване на грамотността на учениците в ПГЗ

3.2.2 ангажираност на всички учители в процеса на придобиване на функционална грамотност от учениците

3.2.3 акцентирание върху четенето и слушането на текстове, върху говоренето и писането по всеки учебен предмет във всеки учебен час и в часовете, предвидени за консултации,

3.2.4 оптимизиране на учебното съдържание и учебните програми по предмети

3.2.5 квалифициране на всички учители за придобиване на необходимите умения.

3.2.6 непрекъснато актуализиране и осъвременяване на подходите, средствата и методите на преподаване и оценяване с фокус върху комуникативният подход и четивната грамотност.

3.2.7 учебното съдържание трябва да се представя по лесно усвоим и достъпен начин, чрез разнообразни и интересни печатни и електронни материали,

3.2.7 мотивиране на учениците за придобиване на нови знания и умения и чрез използването на информационните технологии.

Сред основните цели на нашата гимназия като образователна институция е постигането и поддържането на добро равнище на функционална грамотност на нашите ученици, като предпоставка за осъществяването на успешна подготовка и реализация

на НВО и ДЗИ и изпити за СПК и с оглед на тяхното личностно изграждане и обществена и професионална реализация.

3.2.8 Подготовка за НВО и ДЗИ:

8-ми, 9-ти 10-ти, клас	11-ти и 12-ти клас
Подготовката за НВО по БЕЛ в 10-ти клас да започне още в 8-ми клас	Подготовката за ДЗИ по БЕЛ да се осъществява в 11-ти и 12-ти клас;
<p>Запознаване на учениците от 8-ми, 9-ти и 10-ти клас с формата на:</p> <p>- НВО по БЕЛ –тест, въпроси с кратък свободен отговор и задача за създаване на текст</p> <p>-НВО по Математика – тест, кратък свободен отговор и аргументирано разписване на задача.</p>	Запознаване на учениците от 11-ти и 12-ти клас с формата на изпита – брой модули, вид на задачите по модули, времетраене на модулите и на изпита като цяло, преобразуване на точките в оценки по шестобалната система
Да се прилагат тестовите варианти за НВО по БЕЛ и Математика в урочната работа и при писмени изпитвания	Да се прилагат тестовите варианти за ДЗИ по БЕЛ от минали години в урочната работа и при писмени изпитвания;
Приоритетно да се работи за изграждане на умения за работа с текст и извличане на информация от него.	Приоритетно да се работи за изграждане на умения за работа с текст и извличане на информация от него.
Да се акцентира върху та употреба на конкретната и специфична терминология по БЕЛ и Математика;	Да се акцентира върху та употреба на конкретната и специфична терминология по БЕЛ;
Организиране на консултации, допълнителни консултации, индивидуална и групова работа с учениците;	Организиране на консултации, допълнителни консултации, индивидуална и групова работа с учениците;
Засилване на мотивацията за учене и интереса към постигане на добри резултати на НВО по БЕЛ и Математика.	Засилване на мотивацията за учене и интереса към постигане на добри резултати ДЗИ.
Целенасочена работа с родителската общност за осигуряване на редовното присъствие на учениците на учебни занятия	Целенасочена работа с родителската общност за осигуряване на редовното присъствие на учениците на учебни занятия

3.3. Индикатори за измерване на резултатите от изпълнението на програмата

3.3.1. Повишаване процента на успеваемост сред учениците от обучението по Български език и литература, измерена чрез резултатите от ДЗИ по БЕЛ, НВО по БЕЛ и Математика в 10 клас и резултатите от Държавните изпити за придобиване на СПК спрямо предходната година;

3.3.2. Включване на по-голям брой ученици в дейности за насърчаване и развитие на функционалната грамотност спрямо предходната година;

3.3.3. Включване на по-голям брой от учениците от малцинствен произход в училищни дейности и проекти, които ще допринесат за повишаване на грамотността спрямо предходната година;

4. ПЛАН НА ДЕЙНОСТИТЕ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

1. Актуализиране на училищната система за контрол и оценка на ученическите резултати от входно и изходно ниво, за анализ на резултатите по МО и набелязване на конкретни мерки за отстраняване на пропуските в знанията на учениците и за поощряване на добрите ученици.

Срок: учебна 2021/2022 година,

Отг.: МО

2. Анализ и оценка на знанията и уменията на учениците на входно ниво. Провеждане на тестове за установяване нивото на грамотност.

Срок: Октомври 2021 г. ,

Отг.: учителите по БЕЛ

3. Отчитане на силните и слабите страни в резултатите и успеваемостта на учениците пред родители на общи и индивидуални родителски срещи.

Срок: учебна 2021/2022 година,

Отг.: класни ръководители, учители по БЕЛ

4. Осигуряване на обща подкрепа и допълнителни консултации за деца, чиито майчин език е различен от българския.

Срок: учебна 2021/2022 година

Отг.: класни ръководители, учители по БЕЛ

5. Провокиране на интерес към четенето у учениците чрез регулярно посещаване на Регионална библиотека и акцентиране върху фрагментарното четене.

Срок: учебна 2021/2022 година

Отг.: класни ръководители, учител по БЕЛ

6. Провеждане на заседания на МО за отчитане и анализ на резултатите от първия учебен срок и набелязване на мерки за отстраняване на пропуските в знанията.
Срок: учебна 2021/2022 година
Отг.: учители, МО
7. Организиране четене на различни жанрове текст в учебните часове по повод 23 април
– Международния ден на книгата.
Срок: април 2022 година
Отг.: учители по БЕЛ, родители
8. Участие в тематични проверки, предвидени в учебния план на гимназията - анализ и изводи на резултатите на входно, междинно и изходно ниво
Срок: по график
Отг.: Директор, ЗДУД
9. Работа върху развитието и усъвършенстването на устната реч - разясняване значението на отделни думи и специфични термини за уместност, точност и изразителност на изказа в часовете по всички изучавани общообразователни и професионални дисциплини.
Срок: учебна 2021/2022 година
Отг.: учители, учители БЕЛ
10. Редактиране и рецензиране на писмени разработки, есета и др. по всички предмети чрез прилагане на единни критерии за оценка.
Срок: учебна 2021/2022 година
Отг.: учители по БЕЛ
11. Усвояване на знания и формиране на умения за разпознаване на езиковите, съдържателните и структурно-композиционни характеристики на текстове от различни сфери.
Срок: учебна 2021/2022 година
Отг.: учители по БЕЛ
12. Отчитане и анализ на резултатите от ДЗИ за учебната 2021/2022 година.
Срок: юни 2022 година
Отг.: учители по БЕЛ

**ПЛАНИРАНИ ДЕЙНОСТИ
ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА В СЪОТВЕТСТВИЕ С
ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ**

Мярка	№	Дейности	Срок за изпълнение	Отговорник/ Участници	Забележка
Цел 1. Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване					

на грамотността					
Мярка 1. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето	1.	Изготвяне на План	септември	комисия	
	2.	Популяризиране на училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността чрез публикуването му в сайта на Гимназията и в Часа на класа, родителска среща	Септември 2021г.	Учители по БЕЛ Класни ръководители	
	3.	Участие на учениците от ПГЗ „Христо Ботев” в инициатива „Седмица на четенето“ . Среща с ямболски автор.	Октомври 2021г.	Учители по БЕЛ; Гергана Чирпанлиева; Класни ръководители	
	4.	Изработване на постер-послание към всички ученици: „Десет причини да чета”.	Октомври 2021г.	Учители по БЕЛ Ученически съвет	
	5.	Подаряване на книги на учениците като част от наградите и поощренията	постоянен	Класни ръководители; Административно ръководство	
	6.	Участие в националната седмица на четенето. Дейности: 1/ състезание по правопис 2/ маратон на четенето 3/ среща с ямболски автор	октомври 2021г.	Учители по БЕЛ Ученически съвет; Класни ръководители	
	7.	Първи ноември-Литературна седмица, посветена на Народните будители	ноември 2021г.	Учители по БЕЛ	
	8.	Организиране на	януари	Учители по БЕЛ	

		четения по класове на тема: „Творчеството на Ботев – патрон на ПГЗ”.	2022г.		
	9.	Посещения на театрални постановки от учениците	постоянен	Класни ръководители; Възпитатели	
	10.	Посещения на изложби	Постоянен	Учител по Изобразително изкуство; Класни ръководители; Възпитатели	
Мярка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увеличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езикови умения	1.	Организиране на срещи с родители за информиране, относно езиковите трудности на учениците и допълнителните възможности за преодоляването им 1.1 консултации. 1.2 Допълнителни консултации 1.3 Дейности по проект „Подкрепа за успех“ 1.4 Провеждане на пробна матура по БЕЛ 1.5 Провеждане на пробни изпити за НВО по БЕЛ и Математика в 10-ти клас	октомври ; 2021г. февруари 2022г. постоянен	Учители по БЕЛ Класни ръководители Учители по БЕЛ	
	2	Включване в План за ЧК на тема „ Защо е важно да издържа успешно ДЗИ и да се дипломирам.”	Ноември 2021	Класни р-ли	
Мярка 3. Осигуряване на лесен достъп до	1	Изграждане на кът за четене в учебните	ноември 2021	Учители по БЕЛ	

книги и други четива		кабинети по БЕЛ - „Моята библиотека”			
	2.	Осигурен достъп да интернет за ползването му като учебен ресурс	постоянен	Директор	
		Представяне на прочетена книга на ниво клас- „Да ти разкажа за ...“	Според плана чак ЧК	Учители по БЕЛ	
Цел №2 Повишаване на равнището на грамотност					
Мярка 1. Оценяване равнището на грамотност	1.	Прилагане на училищни практики за проследяване, оценка и анализ на постигнатите от учениците равнища на грамотност.	постоянен	Учители по БЕЛ	
	2.	Състезание по правопис в седмицата на четенето	Октомври 2021г.	Учители по БЕЛ	
	3.	Състезание „Аз редактирам” - по паралелки.	Февруари 2022г.	Учители по БЕЛ	
	4.	Диагностициране езиковото равнище на учениците от 8.- . клас - входящо равнища.	Октомври 2021 – Юни 2022г.	Учители по БЕЛ, ЗДУД	
	5.	Организиране и провеждане на предварителен ДЗИ по БЕЛ за 12 клас и предварителен НВО за 10 клас.	постоянен	Учители по БЕЛ	
Мярка 2. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните	1.	Спазване изискванията на ДОС за учебното съдържание и на учебните програми по	постоянен	Учители по БЕЛ	

програми		БЕЛ в двата етапа на средното образование			
Мярка 3. Повишаване на квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност	1.	Подпомагане участието в обучения на учители по български език и литература	постоянен	Директор; Комисия по квалификационна дейност	
	2.	Подпомагане участието в обучение за придобиване на квалификация на учители за работа в мултикултурна среда	постоянен	Директор; Комисия по квалификационна дейност	
Цел 3. Увеличаване на участието и приобщаването					
Мярка 1. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност	1.	Създаване на условия за писмено и устно лично творчество на учениците	Октомври 2021 – Май 2022г.	Учители по БЕЛ	
	2.	Популяризиране на ученическото творчество, посветено на Патронния празник – 02.06.2021г.	Октомври 2021 – Май 2022г.	Учители по БЕЛ	
Мярка 2. Преодоляване на неравнопоставеността при билингвите.	1.	Провеждане на допълнително обучение и консултации на ученици, за които българският език не е семеен език.	Октомври 2021 – Май 2022г.	Учители по БЕЛ	
	2.	Редактиране на грешки	постоянен	Учители по БЕЛ	
Мярка 3. Преодоляване на дигиталната пропаст	1.	Приложение на ИКТ за създаване и приложение на интерактивно учебно съдържание в	постоянен	Ръководител направление ИКТ; Учители по ИТ;	

		обучението на учениците			
	2.	Поставяне на линк за ел. библиотека към информацията за ДЗИ на сайта на училището.	постоянен	Учители по БЕЛ; Ръководител направление ИКТ	

Забележка:

1. Планът за повишаване на грамотността на учениците в ПГ по земеделие „Христо Ботев“ – гр. Ямбол, е отворена система и подлежи на актуализация във връзка с променящите се условия, непредвидени обстоятелства и задачи.

Изготвил: Комисия за дейности, свързани с повишаване на грамотността ПГЗ:

Гинка Димитрова – старши учител по БЕЛ:

Гергана Чирпанлиева – старши учител по БЕЛ:

Добринка Павлова – старши учител по БЕЛ: